

Editorial

Am amintit în numărul anterior de intenția *NRDO* de a acorda mai mult spațiu problematicii vulnerabilității copiilor. Documentarul acestui număr publică rezumatele a două teze de doctorat care au avut ca reper interesul superior al copilului, principiu dominant astăzi în doctrina internațională a drepturilor copiilor, insuficient afirmat în practica instituțiilor și în jurisprudența instanțelor românești. Am putea caracteriza subiectele celor două lucrări drept „sensibile”: prima, evoluțiile juridice privind dreptul copilului la libertatea de gândire, de conștiință și de religie și la nediscriminare; a doua, dreptul la educație al copiilor cu dizabilități. În timp ce teza de doctorat a lui Emil Moise pune accentul pe neîmplinirile sistemului românesc de protecție a copilului, teza de doctorat a Adelinei Mihai apreciază faptul „că principiile internaționale privind copiii cu dizabilități au fost transpuse în cadrul juridic național”.

Alte două materiale acoperă un eveniment jurisprudențial: decizia *Tőkés c. României*, adoptată de Curtea Europeană a Drepturilor Omului la 27 aprilie 2021. Prin ea se pune capăt, cel puțin principial, unui „război al steagurilor” care a înveninat relațiile româno-maghiare vreme de peste 30 de ani. În urma deciziei CEDO, statul român este obligat să respecte afișarea steagurilor identitare în public. Arborarea lor pe locuințele private nu cere un aviz prealabil dacă, prin mărime și prin așezare, nu ridică o problemă de siguranță pentru trecători. Expunerea lor pe instituțiile publice este posibilă prin hotărârea autorităților competente, desigur, cu aplicarea reglementărilor în vigoare referitoare la arborarea steagului național.

Avându-i în vedere importanța, *NRDO* publică traducerea completă (din limba franceză) a cauzei *Tőkés c. României*, dar și articolul „Ciudățenia opiniei disidente în cauza *Tőkés c. României*” - o analiză critică a opiniei disidente elaborate de judecătoarea Iulia Antoanella Motoc împreună cu judecătoarea austriacă Gabriele Kucsko-Stadlmayer. „Ciudățenia” despre care vorbește titlul privește susținerile judecătoarelor europene, conform cărora hotărârea colegilor „nu a dat câștig de cauză reclamantului László Tőkés” și că acesta „nu va putea să arboreze cele două steaguri, și anume steagul secuiesc și cel al Partiumului, fără să obțină o autorizație prealabilă, cum o cere legea nr. 185/2013”. Alegațiile reprezintă o falsificare grosieră a deciziei CEDO echivalând cu o incitare la nerespectarea hotărârii de către autoritățile interne. Depinde însă de voința comunității maghiare să pună în valoare decizia din cauza *Tőkés c. României* denunțând acest „ciudat” semnal trimis de la Strabourg.

Recenzia cărții coordonată de Gyula Fábíán, *Standarde controversate ale coexistenței juridice dintre majoritate și minoritatea maghiară în România* (București, 2020) intră la rândul ei în dialog (la un moment dat, explicit) cu temele cauzei *Tőkés c. României*.

Autorul recenziei, Adrian Szelmenczi, punctează, pe urma coordonatorului, faptul că „legislația acoperitoare cu privire la drepturile minorităților naționale (adeseori ridicată la rang de ideologie de stat și acceptată de aproape toți actorii publici – fie că sunt politici sau lideri de opinie) generează efecte în lanț: România respinge cu vehemență criticile pe acest subiect, refuză să-și îmbunătățească legislația și, probabil cel mai grav, stigmatizează orice revendicare a minorității maghiare, considerând-o ilegală, ilegitimă și, chiar împotriva faptelor, în contradicție cu legislația internațională”. Regăsim, iată, prognozate, în urma unui exercițiu teoretic, atitudinile Agentului guvernamental și ale judecătorei române la CEDO.

Domeniul discriminării, o altă temă recurentă a *NRDO*, este în acest număr subiectul a două lucrări. Articolul lui Dezideriu Gergely, privind jurisprudența recentă a CEDO, în special cu privire la încălcarea art. 14 din Convenția europeană a drepturilor omului, realizează un inventar asupra noțiunii de discriminare, a formelor de discriminare reflectate în jurisprudența Curții Europene, cazuistica încălcării art. 14 din Convenție în cazul României și un sumar al hotărârilor Curții Europene a Drepturilor Omului pronunțate în intervalul ianuarie-iunie 2021.

Cristian Nuică propune o serie de considerații juridice privind Cauza C-163/20 (CP străină). „Cauza” aflată pe lista Curții de Justiție a Uniunii Europene este consecința adoptării de către Austria, la 1 ianuarie 2019, a unui act normativ care permite statului austriac să plătească lucrătorilor care muncesc pe teritoriul său alocării familiale pentru creșterea copiilor minori adaptate la nivelul comparativ al prețurilor din țara (membră a UE) unde aceștia locuiesc. Constituie oare acest act normativ o discriminare a lucrătorilor ai căror copii nu se află cu ei în Austria, ci în țara de cetățenie, în raport cu lucrătorii austrieci ori cu cei care și-au adus alături de ei copiii? Căutând răspunsul la această întrebare, Cristian Nuică asumă explicit o motivație militantă: de a proteja situația celor aproximativ 9.359 de lucrători migranți români care au solicitat prestații familiale în Austria. Conform analizei lui Cristian Nuică, actul normativ adoptat la Viena introduce o discriminare care ar trebui eliminată de Curtea de Justiție a Uniunii Europene.

În numărul următor al *NRDO* vom reveni la tema copiilor, a minorităților, a discriminării.